

2.6.2003

3077/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

KÄRÄJÄOIKEUDEN PÄÄTÖKSEN KORJAAMINEN

1

KANTELU

Varatuomari A on B:n ja C:n puolesta osoittanut eduskunnan oikeusasiamiehelle 7.12.2001 päivätyn kirjoituksen, jossa hän arvostelee Kuopion kärjäoikeuden silloisen kärjätuomarin D:n menettelyä hänen korjattuaan yksityishenkilön velkajärjestelyn maksuohjelman vahvistamista koskevaa kärjäoikeuden päätöstä sen jälkeen, kun tyytymättömyyden ilmoittamisen aika oli jo kulunut umpeen. Kantelun mukaan muutos oli tehty B:n tietämättä. B oli saanut korjatun päätöksen ensi kertaa vasta velkojapankin toimitettua sen hänelle vuonna 2000. Kantelun mukaan lisäystä ei ollut voitu suorittaa kirjoitusvirheen korjauksena, koska ulosottomiehelle ulosmittauksesta kertyneiden varojen käyttöä koskeva lisäys päätökseen edellytti tuomioistuimen harkintavallan käyttöä.

2

SELVITYS

Nykyinen Pieksämäen kärjäoikeuden laamanni D on antanut asiassa selvityksensä. Kantelijat ovat selvityksen johdosta antaneet vastineensa.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Kärjätuomari D antoi Kuopion kärjäoikeuden puheenjohtajana 20.4.1995 päätöksen B:n velkajärjestelyn maksuohjelman vahvistamista koskevassa asiassa. Kärjäoikeus vahvisti päätöksen liitteenä olevan 20.12.1994 päivätyn maksuohjelmaehdotuksen hakijan maksuohjelmaksi sen kestoja koskevin muutoksin. Maksuohjelmassa tai päätöksessä ei lausuta Karttulan piirin nimismiehen hallussa olleiden B:ltä ulosmitattujen varojen tilittämisestä.

Hakija oli maksuohjelmaehdotuksen täydennyksenä toimittanut kärjäoikeudelle 10.11.1994 kirjelmän. Tästä täydennyksestä oli päätökseen liitettyyn maksuohjelmaan merkitty siinä ollut lisävelka. Lisäksi täydennyksessä todettiin: "Ulosotossa olevat varat jaettaneen velkojien kesken velkojen suhteessa". Maksuohjelmaehdotuksen ja täydennyksen oli laatinut velallisen asiamiehenä Vesannon kunnan yleinen oikeusavustaja.

D lisäsi sittemmin päätökseen seuraavan tekstin:

"Muut lausunnot"

Karttulan ulosottomiehen hallussa olevat B:itä ulosmitatut varat on tilitettävä maksuohjelmassa mainituille velkojille velkojien saatavien mukaisessa suhteessa.

Korjattu 10.5.1995 D, käräjätuomari"

Käräjäoikeudesta lähetettiin 11.5.1995 päivätyllä kirjeellä korjattu päätösjäljennös B:n prosessiosoitteeseen, eli Vesannon kunnan oikeusaputoimistoon.

3.2

Oikeusohjeet

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan jo velkajärjestelyn alkaessa toimitetun ulosmittauksen täytäntöönpano on keskeytettävä ja ulosottomiehen on säilytettävä haltuun ottamansa omaisuus. Ulosottomiehen on säilytettävä ulosmittauksesta kertyneet tai kertyvät rahavarat, kunnes maksuohjelma vahvistetaan tai toisin määrätään.

Velkajärjestelyasian käsittelyyn sovelletaan mitä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetussa laissa säädetään, mikäli velkajärjestelylaista ei johdu muuta. Ensiksi mainitun lain 20 §:n mukaan mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, hakemusasian käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian käsittelyssä alioikeudessa on voimassa. Tällä perusteella sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10-12 §:ssä olevia säännöksiä kirjoitusvirheen korjaamisesta ja tuomion täydentämisestä.

Oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan tuombistuimen on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta.

Säännöksen 2 momentin mukaan korjaus on merkittävä tuomioon sekä asianosaiselle annettuun tuomion jäljennökseen tai kappaleeseen. Jos asianosaiselle annettua jäljennöstä tai kappaletta ei saada korjatuksi, asianosaiselle on lähetettävä korjatun tuomion jäljennös. 3 momentin mukaan asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

3.3

Oikeudellinen arviointi

Korjaus kirjoitusvirheenä

Kantelijan mielestä päätöksen ratkaisuosaan tehty lisäys ei ollut mahdollinen, koska siinä oli kysymys tuomioistuimen harkintavallan käytöstä sen suhteen, miten ulosmittauksesta kertyneet varat olisi käytettävä.

D totesi selvityksessään, että B:n esittämästä ja vahvistamispäätöksen liitteenä olevasta maksuohjelmaehdotuksesta puuttunut kannanotto oli erehdyksessä jäänyt pois päätöksestä. D viittaa perusteluina menettelylleen siihen, että asiallisesti näin on pitänyt tapahtuakin, koska se vastasi B:n täydennyskirjelmän sisältöä sekä siksi, että ulosotossa olevien varojen jakaminen velkojille vastasi hänen normaalia oikeuskäytäntöään.

Vuonna 1993 alioikeusuudistuksen yhteydessä oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:ää muutettiin lähinnä selvennyssyistä siten, että varsinaisten kirjoitus- ja laskuvirheiden lisäksi tuomioistuimen tulee korjata myös "muu niihin rinnastettava selvä virhe". Uudistusta koskeneen hallituksen esityksen HE 154/1990 perusteluissa (s.27) todetaan, että oikaistavissa oleva virhe on siten sellainen *teknisluonteinen* virhe, jonka johdosta tuomio, lähinnä sen kirjallinen ulkoasu, on saanut toisenlaisen sisällön kuin mitä todella on tuomittu. Virheen on oltava selvä, jotta se voidaan korjata. Virhe on esityksen perustelujen mukaan selvä, jos ulkopuolinenkin sen riidatta havaitsee tuomiosta itsestään tai siihen liittyvistä asiakirjoista. Havaitessaan tällaisen virheen tuomioistuin on velvollinen oikaisemaan tällaisen virheen omasta aloitteestaan.

Tässä tapauksessa on ollut kysymys sellaisen varojen jakamista koskevan määräyksen lisäämisestä päätökseen, josta kärjätuomari oli erehdyksessä jättänyt päätöksessä lausumatta. Mielestäni kysymys on siis ollut luonteeltaan pikemminkin tuomion täydentämisen kaltaisesta toimenpiteestä kuin kirjoitus- tai muun sen kaltaisen virheen korjaamisesta. Tuomion täydentämisestä säädetään oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 11 ja 12 §:ssä (säännökset aikaisemmin 24 luvun 21 ja 22 §:ssä). Nyt ei joka tapauksessa ole ollut kysymyksessä tuomion täydentäminen, koska täydennysmenettely sisältää itsenäisen lisäratka isun, joka annetaan kuulemisen jälkeen ja josta voidaan valittaa hovioikeuteen.

Mielestäni kärjätuomari D:n maksuohjelman vahvistamista koskevaan päätökseen tekemä lisäys ulosmittattujen varojen jaosta sopii huonosti sellaiseksi kirjoitus- tai laskuvirheeseen rinnastettavan virheen korjaukseksi, joka on mahdollista tehdä oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n nojalla.

Menettelyä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon myös tähän tapaukseen liittyvät seikat, jotka mielestäni voivat puoltaa näkemystä korjauksen teknisluonteisuudesta.

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain hallituksen esityksen 17 §:ää koskevissa perusteluissa todetaan, että maksuohjelmassa määrätään, miten varallisuuden suhteen on meneteltävä. Ulosottomies voitaisiin määrätä tilittämään varat velkojille tai palauttamaan varallisuus velalliselle (s.57).

Tässä tapauksessa velallisen itse laatimasta maksuohjelmaehdotuksesta oli puuttunut siinä siis normaalisti oleva lausuma ulosmittausvarojen käytöstä. Velallinen oli kuitenkin myöhemmin toimittanut kärjäoikeudelle muun muassa tätä koskevan täydennyksen, joka olisi voitu liittää vahvistamispäätökseen. Näin ollen, koska varojen käyttö velkojen suoritukseksi oli velallisen itsensä

esittämä ja kun maksuohjelman sisältö oli asia, jossa sovinto oli sallittu, oli käräjätuomari voinut mieltää lisäyksen teknisluonteiseksi korjaukseksi.

Menettely

D on tehnyt korjauksen kuulematta velallista.

Oikeudenkäymiskaarin 24 luvun 10 §:n säännöksen mukaan kuuleminen ei aina ole välttämätöntä. Koska korjaus vastasi asialliselta sisällöltään velallisen esittämää, ei kuulematta jättämistä voida pitää sinänsä virheellisenä menettelynä.

Korjaus tulee edellä mainitun säännöksen mukaan merkitä päätökseen ja asianosaisille annettuihin jäljennöksiin tai kappaleisiin. Mikäli näitä ei saada korjattua, on asianosaisille lähetettävä korjatun päätöksen jäljennös.

D on esittänyt jäljennöksen lähetekirjeestä, jolla korjattu jäljennös on lähetetty B:n prosessiosoitteeseen Vesannon kunnan oikeusaputoimistoon. Näin ollen katson, että minulla ei ole aihetta epäillä, että asiassa olisi korjauksen tiedoksiannon osalta menetelty lainvastaisesti.

3.4

Toimenpiteet

Asiassa on vielä otettava huomioon, että B:llä on ollut mahdollisuus kannella käräjätuomari D:n suorittamasta korjauksesta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n 3 momentissa säädetään.

Katson, että kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin, että saatan D:n tietoon käsitykseni siitä, että maksuohjelman vahvistamispäätöstä ei olisi tullut kirjoitusvirheen korjauksena täydentää ulosmittauksessa kertyneiden varojen jakamista koskevalla määräyksellä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestä tiedoksi hänelle.

Oikeusasiamies ei toimivaltansa puitteissa voi ottaa kantaa vahingonkorvausvaatimuksiin. Niistä päättäminen kuuluu viime kädessä tuomioistuimelle.

Kantelun liitteet palautetaan.